

3

သင်ခန်းစာ (၃)

ကနဦး အမြန် ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း
နှင့် အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်း

Initial Rapid Assessment

သင်ခန်းစာ ရည်ရွယ်ချက်

- ၁။ ကနဦး အမြန်လေ့လာ သုံးသပ်ခြင်း သဘောတရားများကို သိရှိစေရန်၊
- ၂။ အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်း နည်းစနစ်အမျိုးမျိုးကို သိရှိနားလည်စေရန်၊
- ၃။ အချက်အလက်ကောက်ယူရာတွင် အရေးပါသော ရှုထောင့်များ ကို သိရှိစေရန်။

ကနဦး အမြန်ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် ကောက်ယူလေ့ရှိသည့် အချက်အလက်များ

- အသက်အန္တရာယ်ခြိမ်းခြောက်နိုင်သည့် လတ်တလော အခြေအနေမျိုး ရှိ/မရှိ (ဥပမာ - ဒေသတစ်ခုတွင် ဘေးသင့်ပြီးနောက် သေနှုန်း သိသာထင်ရှားစွာ မြင့်တက်သွားမှု)။
- ဘေးသင့်သူအရေအတွက် - အိမ်ထောင်စု၊ ကျား၊ မ၊ ကလေး၊ သက်ကြီးရွယ်အို ခွဲခြားကောက်ယူရန်။
- လူဦးရေဖွဲ့တည်ပုံ - မသန်စွမ်းမှု အခြေအနေ၊ မိသားစု အခြေအနေ၊ မိသားစု အရွယ်အစား။
- ဘေးသင့်ဒေသ၏ လုံခြုံရေးအခြေအနေ။
- ဘေးသင့်သူများ၏ လတ်တလော လိုအပ်ချက်။
- ကယ်ဆယ်ရေးပစ္စည်းများ (ဒေသတွင်းနှင့် ဒေသပြင်ပ) တွင် ရရှိနိုင်မည့် အခြေအနေနှင့် သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေး လမ်းကြောင်း အခြေအနေ။
- အခြား လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများ ကူညီရန် ပြင်ဆင်နေမှု နှင့် ထောက်ပံ့ထားရှိမှု အခြေအနေ။

အမြန်နှုန်းနှင့် တိကျမှု

လေ့ကျင့်ခန်း - ဘေးသင့်ဒေသ တစ်ခုသို့ အချက်အလက်ကောက်ယူမည့် အဖွဲ့ (Assessment team) နှစ်ခု လွှတ်လိုက်သည်။
အဖွဲ့ ၁ သည်

- နှစ်ရက်မြောက်နေ့တွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။
- လူဦးရေ ၁၀၀၀၀၀ က ဆန်နှင့် အနွေးထည် လိုသည်ဟု လိုအပ်ကြောင်း တင်ပြသည်။

အဖွဲ့ ၂ သည်

- ၇ ရက် မြောက်နေ့တွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည်။
- လူဦးရေ ၁၀၀၆၃၂ ယောက်က ဆန်နှင့် အနွေးထည် လိုသည်ဟု လိုအပ်ကြောင်း တင်ပြသည်။

မေးခွန်း - ထို နှစ်ဖွဲ့ အနက် မည်သည့် အဖွဲ့၏ လုပ်ဆောင်မှုသည် ကနဦး အမြန်ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအတွက် ပိုမို သင့်လျော်သော နည်းလမ်းဖြစ်သနည်း။

အမြန်နှုန်းနှင့် တိကျမှု

အဖြေမှန် - အဖွဲ့ (၁)

ကနဦး အမြန်ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် အဓိက ချိန်ညှိလုပ်ဆောင်ရမည့် အချက် နှစ်ချက်မှာ အမြန်နှုန်း (Speed) နှင့် တိကျမှု (Accuracy) တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဖြစ်သင့်သော အမြန်နှုန်း - ဘေးကျရောက်ပြီးချိန်မှ ၇၂ နာရီအတွင်း ကနဦး အမြန်ဆန်းစစ် လေ့လာခြင်းကို ပြီးစီးအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း (၇၂ နာရီတွင် အချက်အလက် စတင် ကောက်ယူချိန်မှ အစီရင်ခံစာ ထွက်သည်ထိ လုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးပါဝင်သည်)။

လက်ခံနိုင်သည့်တိကျမှု - အခြေအနေမှန်၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း ကွာဟမှု။

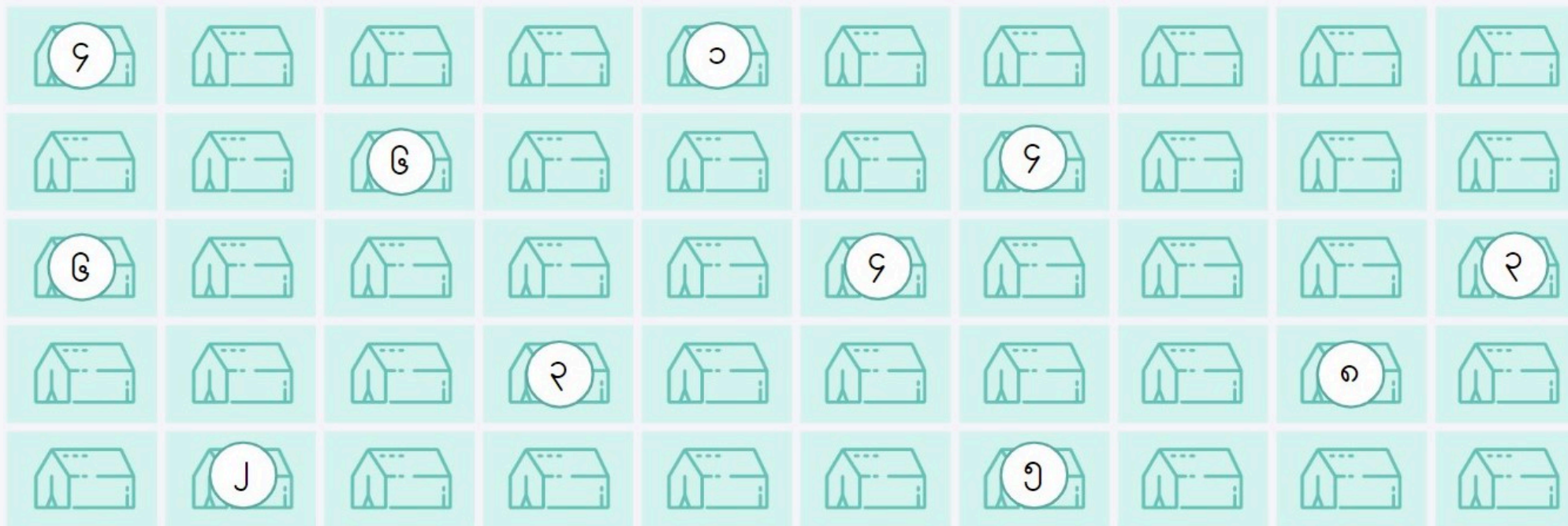
ထို့ကြောင့် အဖွဲ့ (၁) သည် အမြန်နှုန်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ တိကျမှု ကွာဟချက် အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လက်ခံနိုင်သော အတိုင်းအတာတွင် ရှိ၍ ကနဦး အမြန်ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအတွက် ပိုမိုသင့်တော်ပါသည်။

လူဦးရေ ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်း

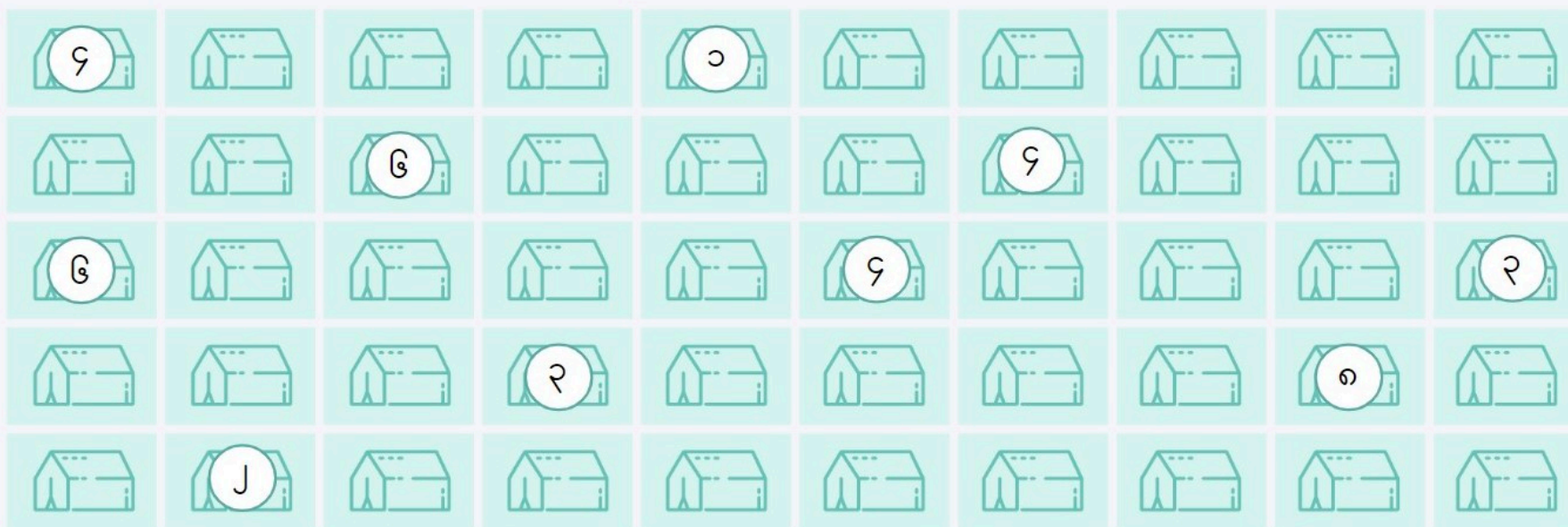
ဘေးတုံ့ပြန်ရေးလုပ်ဆောင်ရန် လူသားအရင်းအမြစ် အကန့်အသတ် ရှိတတ်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ဘေးသင့်ကျေးဇူး (သို့မဟုတ်) ကယ်ဆယ်ရေးစခန်း တွင် ရှိနေသော လူဦးရေကို အနီးစပ်ဆုံး ခန့်မှန်း တွက်ချက်နိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

တစ်ဖက်ပါ လေ့ကျင့်ခန်းကို တွက်ချက်ဖြေဆိုပြီး စခန်းတွင်းလူဦးရေကို ဖော်ထုတ်ပါ။

မေးခွန်း - ဤ တဲများသည် ကယ်ဆယ်ရေးစခန်းတစ်ခုတွင်ရှိသော ဘေးသင့်သူများ နေထိုင်သည့် တဲများ ဖြစ်ပါသည်။ တဲစုစုပေါင်း (၅၀) ရှိသည့်အနက် (၁၁) တဲတွင် နေထိုင်သော လူဦးရေကို မေးမြန်း ကောက်ယူခဲ့ပြီး အရေအတွက်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ၎င်းကို အခြေခံပြီး စခန်းတွင်း လူဦးရေကို အနီးစပ်ဆုံး ခန့်မှန်းတွက်ချက်ပါ။

အဖြေမှန် - ၂၀၉ ဦး

အဖြေမှန် ၂၀၉ ဦး

- နမူနာပါ လူဦးရေပေါင်း

$$၄+၁၆+၄+၆+၄+၂+၈+၂+၅ = ၄၆ ဦး$$

- တဲတစ်လုံး ပျမ်းမျှလူဦးရေ

$$၄၆ \div ၁၁ = ၄.၁၈$$

- စုစုပေါင်း တဲအရေအတွက် = ၅၀

တဲတစ်လုံးရှိ ပျမ်းမျှလူဦးရေ x စုစုပေါင်း တဲအရေအတွက် = စုစုပေါင်း ခန့်မှန်းလူဦးရေ

$၄.၁၈ \times ၅၀ = ၂၀၉ ဦး$

အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ

Survey (စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာ)

- ပုံသေ သတ်မှတ်ထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ပုံစံတစ်ခုဖြင့် အိမ်တိုင်းအား တူညီစွာကောက်ယူခြင်း၊
- အရေအတွက်နှင့်ဆိုင်သော အချက်အလက်ကို အဓိက ဦးစားပေး ကောက်ယူခြင်း၊
- ကိုယ်စားပြု အရေအတွက်ကို ပြည့်မီအောင် ကောက်ယူလေ့ ရှိသည်။

Key Informant Interview (လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း)

- သတင်းအချက်အလက် ပေးနိုင်သည့် အဓိက လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးချင်းကို ရွေးပြီး မေးမြန်းခြင်း၊
- ပိုမို နက်နဲပြီး အတွင်းကျတဲ့ သတင်းအချက်အလက်ကို ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်း၊
- ကိန်းဂဏန်းများထက် ခံစားချက်များ၊ သဘောထားယူဆချက်များ၊ မြေပြင်တွင် ဖြစ်ပျက်နေသော အကြောင်းအရာများကို အဓိက ထား မေးမြန်းခြင်း ဖြစ်သည်။

အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ

Desk Study (အခြားသတင်းအချက်အလက်များမှ လေ့လာခြင်း)

- ရှိရင်းစွဲ အစီရင်ခံစာများ၊ သတင်း အချက်အလက်များကို ယှဉ်ထိုးသုံးသပ်ပြီး သိရှိလိုသော အချက်များကို ထုတ်နှုတ် ပြုစုခြင်း၊
- ကိုယ်တိုင် ကွင်းဆင်း၍ အချက်အလက် စုဆောင်းကောက်ယူခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါ။

Focus Group Discussion (ဦးတည်အုပ်စုကိုဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်း)

- သတင်းအချက်အလက် ပေးနိုင်သည့် တူညီသော ဦးတည် အုပ်စုများကို တစ်စုတစ်စည်းတည်း မေးမြန်းခြင်း၊
- ကိန်းဂဏန်းများထက် ခံစားချက်များ၊ သဘောထားယူဆချက်များ၊ မြေပြင်တွင် ဖြစ်ပျက်နေသော အကြောင်းအရာများကို အဓိကထား မေးမြန်းခြင်း၊
- သာမန်အားဖြင့် ဖြေဆိုသူ (၈) ယောက် မှ (၁၂) ယောက် အထိ ပါဝင်လေ့ရှိသည်။

အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ

Observation (ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်း)

- မိမိသိရှိလေ့လာလိုသော နေရာ ဒေသ၏ အခြေနေကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သွားရောက်၍ ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်း၊
- မိမိ ကြိုတင်မှန်းဆထားသော သတင်း အချက်အလက်များအပြင် ကြိုတင် မျှော်မှန်းမထားသော အကြောင်းအရာများကိုလည်း သိရှိလေ့ လာနိုင်ခြင်း၊
- အာရုံငါးပါး ဖြင့် လေ့လာရန်လိုအပ်သည်။

နည်းစနစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ အားသာချက် နှင့် အားနည်းချက်များ

နည်းစနစ်	အားသာချက်	အားနည်းချက်
<p>Survey (စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • အမည်ဖော်ပြရန် မလိုအပ်သောကြောင့် ဖြေဆိုသူမှ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုနိုင်သည်။ • အချက်အလက်များအား နှိုင်းယှဉ်ရ လွယ်ကူသည်။ • အချက်အလက်များ တသမတ်တည်း ရှိသောကြောင့် လွယ်ကူစွာ ဆန်းစစ် သုံးသပ်နိုင်သည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> • အချက်အလက်ကောက်ယူသူမှ စစ်တမ်းအား ဂရုတစိုက် မဖြည့်စွက်ခြင်းမျိုး တွေ့ကြုံနိုင်သည်။ • စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းသည် ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အခြေအနေတစ်ခုလုံးကို ခြုံငုံမိနိုင်ရန် ခက်ခဲသည်။ • ကောက်ယူရသည့် အရေအတွက် များလေ့ရှိသောကြောင့် ကုန်ကျစရိတ် များနိုင်သည်။
<p>Key Informant Interview (လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ပိုမို အတွင်းကျသော အချက်အလက်များ ရရှိနိုင်သည်။ • ကိစ္စရပ်များစွာကို လွှမ်းခြုံနိုင်သည်။ • ချက်ချင်း တုံ့ပြန်နိုင်သည်။ ပိုမိုနားလည် စေရန် ထပ်ဆင့် စူးစမ်းလေ့လာနိုင်သည်။ • ဖြေဆိုသူနှင့် မေးမြန်းသူ ရင်းနှီးမှုရရှိရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> • အချိန်ကြာမြင့်နိုင်သည်။ • အချက်အလက်များကို သုံးသပ်ရန်နှင့် ချိန်ထိုးစစ်ဆေးရန် ခက်ခဲနိုင်သည်။ • မေးမြန်းသူမှ ဘက်လိုက်သောမေးခွန်းများ မေးမိနိုင်သည်။ • မျက်နှာချင်းဆိုင်ဖြေဆိုရသောကြောင့် ဖြေဆိုသူမှ အရှိအတိုင်း ပွင့်လင်းစွာ ဖြေဆိုရန် အခက်အခဲရှိနိုင်သည်။ • သတင်းပေးသူရွေးချယ်မှု မှားယွင်းပါက လိုအပ်သော သတင်းအချက် အလက် များလုံလောက်စွာမရှိနိုင်ပါ။

နည်းစနစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ အားသာချက် နှင့် အားနည်းချက်များ

နည်းစနစ်	အားသာချက်	အားနည်းချက်
<p>Desk Study (အခြားသတင်းအချက်အလက်များမှ လေ့လာခြင်း)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • သတင်းအချက်အလက် များကို ကိုယ်တိုင် ကောက်ခံရန်မလိုဘဲ ရရှိနိုင်သောကြောင့် ကုန်ကျစရိတ် အလွန်သက်သာသည်။ • ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ် ထားပြီးသော သတင်းအချက်အလက်များကို အဆင်သင့် အသုံးပြုနိုင်သည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> • မိမိ မလိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များစွာ ရောနှောပါဝင် နေနိုင်သည်။ • သတင်းအချက်အလက် မပြည့်မစုံခြင်း ကြုံတွေ့နိုင်သည်။ • သတင်းအချက်အလက်များကို ပြောင်းလဲယူ၍မရပါ။ • Desk Study တစ်မျိုးတည်းကို အသုံးပြု၍ လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်း ပြုလုပ်ရန် မလုံလောက်ပါ။
<p>Focus Group Discussion (ဦးတည်အုပ်စုကို ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်း)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ဦးတည်အုပ်စုတစ်ခုမှ ကိစ္စရပ်တစ်ခုပေါ်တွင် ထားရှိသော အမြင်၊ ခံယူချက်များကို အတွင်းကျကျ သိရှိနိုင်သည်။ • အားလုံးစုပေါင်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခု ချနိုင်သည်။ • ကျယ်ပြန့်ပြီး နက်ရှိုင်းသော အချက်အလက် များကို အချိန်တိုအတွင်း ရရှိနိုင်သည်။ • ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ဆောင်မည့် လုပ်ငန်းများကို ရှင်းပြခွင့်ရသည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> • လိုအပ်သည့်လူဦးရေ ပါဝင်စေလိုသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ တစ်စုတစ်စည်းတည်း ပါဝင်ရန် ခက်ခဲသည်။ • ဆွေးနွေးသော အကြောင်းအရာများ ကျယ်ပြန့်လွန်းပါက ပြန်လည် သုံးသပ်ရန် ခက်ခဲနိုင်သည်။ • အရည်အချင်းရှိသော ဦးဆောင်မေးမြန်းသူများ ဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ • အများစုတွင် ဖြေဆိုရသောကြောင့် ဖြေဆိုသူမှ အရှိအတိုင်း ပွင့်လင်းစွာ ပြောဆိုရန် အခက်အခဲရှိနိုင်သည်။ • ဦးတည်အုပ်စုအပေါ်မူတည်၍ မတူညီသော အတွေးအခေါ်များ၊ အငြင်းပွားမှုများ ကြုံရနိုင်သည်။

နည်းစနစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ အားသာချက် နှင့် အားနည်းချက်များ

နည်းစနစ်	အားသာချက်	အားနည်းချက်
Observation (ကွင်းဆင်း လေ့လာခြင်း)	<ul style="list-style-type: none"> • လတ်တလောအခြေအနေကို သိရှိနိုင်သည်။ • မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ မြင်ရသည်။ • ချက်ချင်း တုံ့ပြန်နိုင်သည်။ • လိုအပ်ပါက မေးခွန်းများ တိုက်ရိုက် မေးမြန်းနိုင်သည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> • တွေ့မြင်ခဲ့သမျှကို အဓိပ္ပါယ်ဖော်ရန် ခက်ခဲနိုင်သည်။ • ရရှိခဲ့သောအချက်အလက်များကို အမျိုးအစားခွဲရန် ခက်ခဲနိုင်သည်။ • ကြည့်ရှုလေ့လာသူ ရှိနေခြင်းကြောင့် အပြုအမူများ၊ အခြေအနေများ သည် ပကတိအခြေအနေနှင့် သွေဖီနေနိုင်သည်။ • မြင်တွေ့ခဲ့ရသမျှကို အမှန်ဟု ယူဆ၍မရပါ။

Looking For နှင့် Looking At တို့၏ အရေးကြီးပုံ

Looking For

- မျှော်မှန်းထားသော အကြောင်းအရာကိုသာ စူးစိုက် ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။
- မိမိအား တာဝန်ပေးထားသည့် အတိုင်း သတင်းအချက်အလက်များကို စုဆောင်းခြင်းဖြစ်သည်။
- ခြုံငုံ ရှုမြင် ရမည့် ဒေသ၏ သိသာထင်ရှားသော အရေးကြီး အကြောင်းအရာများကို သတိမမူမိဘဲ မျက်စိမှောက်တတ်သည်။

Looking At

- အခြေနေတရပ်လုံးကို ခြုံငုံလေ့လာ ကြည့်ရှုခြင်း ဖြစ်သည်။
  - ဖြစ်ပျက်နေသည့် သိသာထင်ရှားသော အကြောင်းအရာများကို သတိမူမိစေသည်။
  - အသေးစိတ် ရှာဖွေစုဆောင်းရမည့် အချက်အလက်များ လစ်ဟင်းတတ်သည်။
- မှတ်ချက် - Assessment ပြုလုပ်ရာတွင် နှစ်မျိုးလုံးကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုရန် လိုအပ်သည်။*

တိုက်ရိုက်ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းတွင် အာရုံငါးပါး၏ အသုံးဝင်ပုံ

အမြင်အာရုံ

မျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုသုံးသပ် နိုင်သော အရာများ - ဥပမာ ရေ အရောင်၊ ကယ်ဆယ်ရေး စခန်း တွင် နေထိုင်ကြသော လူများ၏ လုံခြုံမှု အခြေနေ၊ ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းမှု၊ ရေအရင်းအမြစ် ရှိနေသော အကွာဝေး၊ အိမ်သာအသုံးပြုမှု အခြေအနေ စသည်တို့ကို ခံစားသိရှိနိုင်သည်။

ကိုင်တွယ်ထိတွေ့နိုင်သော ပစ္စည်းများ၏ အရည်အသွေးနှင့် ကြံ့ခိုင်မှု ဥပမာ - ဘေးသင့်သူများ သုံးစွဲနေသော အမိုးအကာ၊ မီးဖိုချောင်သုံးပစ္စည်းများ၏ ကြံ့ခိုင်မှု အရည်အသွေး၊ အပူအအေး စသည်တို့ကို ထိတွေ့ခံစားသိရှိနိုင်သည်။

အထိအတွေ့အာရုံ

တိုက်ရိုက်ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းတွင် အာရုံငါးပါး၏ အသုံးဝင်ပုံ

ပတ်ဝန်းကျင်မှ ပြောဆိုသံများ - ဥပမာ လူမျိုးစုများအကြား ဆက်ဆံရေး၊ ၎င်းတို့၏ အခက်ခဲများ၊ စိုးရိမ်မှုများ၊ လိုအပ်ချက်များ တို့ကို သိရှိနိုင်သည်။

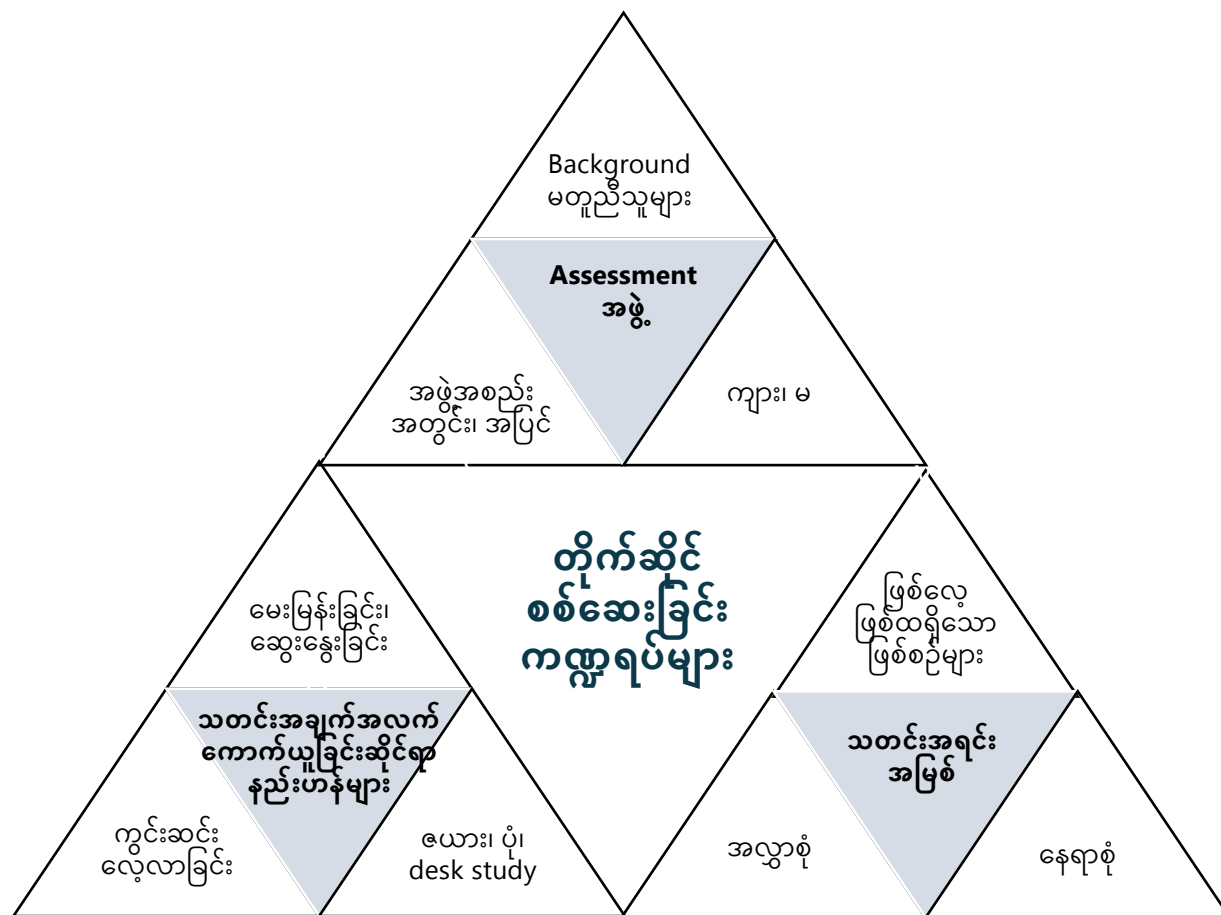
ကယ်ဆယ်ရေးစခန်းအတွင်းရှိ အိမ်သာ(သို့) အမှိုက်သိမ်းစနစ်များ၏ စည်းစနစ်ကျမှု၊ အသုံးပြုနေသည့် သောက်သုံးရေ ၏ အရည်အသွေး စသည် တို့ကို မှန်းဆနိုင်သည်။

ဘေးသင့်သူများ စားသောက်နေသည့် သောက်သုံးရေ၊ အစားအစာများ၏ အရည်အသွေး စသည်တို့ကို သိရှိနိုင်သည်။

ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ ဆန်းစစ်ခြင်း

- ကနဦး အမြန်ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း ပြုလုပ်မည့် အဖွဲ့တွင် ကျား/မ၊ အတွေ့အကြုံ၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ ဒေသခံနှင့် ဒေသခံ မဟုတ်သူ စသည်ဖြင့် မတူညီသော လူပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။
- အချက်အလက်များကို မတူညီသည့် အရင်းအမြစ်များ (နေရာ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အခြား အခြေအနေများ) မှ စုံလင်စွာ ကောက်ယူရမည်။
- အချက်အလက်ကောက်ယူရာတွင် မတူညီသည့် နည်းစနစ်များ (စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၊ တစ်ဦးချင်းမေးမြန်းခြင်း၊ တိုက်ရိုက် ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်း) ကို အသုံးပြုသင့်သည်။

သင်ခန်းစာ ပြီးဆုံးပါပြီ

References:

- Basics of International Humanitarian Response (BIHR), United Nation High Commissioner for Refugees (UNHCR)
- Regional Training on Disaster Management Course, Asian Disaster Preparedness Center
- Essentials in Humanitarian Practice Training Course, University of East Anglia, April 2018
- www.humanitarianresponse.info